

Reactie Natuur & Milieu op consultatie ‘Invoering uitgebreide producentenverantwoordelijkheid textiel’

Inleiding

De textielsector is een van de meest vervuilende sectoren wereldwijd. Daarnaast is het ook een sector waar zuinig omgaan met grondstoffen (lees circulair ondernemen) nog nagenoeg afwezig is. Lage kwaliteit producten, slechte arbeidsomstandigheden en vooral zoveel mogelijk nieuwe spullen produceren en verkopen is de norm. Een meer circulaire omgang met textiel kan de milieupact van deze sector fors verlagen. Maar dan moet circulair beleid wel echt sturen op minder afhankelijkheid van primaire grondstoffen. ‘Hoger op de R-ladder’ is geen nice to have, maar absolute noodzaak om de potentiële milieuwinst van CE in textiel te realiseren en om onze manier van leven toekomstbestendig te maken. Nederland is koploper in het streven naar een meer circulaire economie en gaat komende jaren sturen op specifieke productgroepen. Textiel lijkt een uitermate geschikte productgroep, juist omdat het huidige lineaire model zo’n enorme impact heeft. De voorgestelde UPV op textiel is wat Natuur & Milieu betreft een eerste stap om te sturen op circulariteit in deze productgroep.

In het algemeen is Natuur & Milieu enthousiast over de voorgestelde AMvB. Het sturen op vezel-tot-vezel recycling laat zien dat het Rijk geen genoegen meer neemt met downcycling, maar een kledingsector wil die echt minder afhankelijk is van primaire grondstoffen. ‘Hoger op de R-ladder’ is al twee jaar het motto van het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie. Het is goed om te zien dat de Staatssecretaris de ambitie heeft om niet alleen op recycling maar ook op hergebruik van textiel te sturen. Alles wat je opnieuw gebruikt hoeft je niet te vervangen en dat is voor het milieu nog veel beter dan recycling. We hebben wel wat zorgen over de manier waarop dit geoperationaliseerd wordt in deze regeling.

Tot slot heeft Natuur & Milieu wat zorgen over de manier waarop de bestaande internationale textielketens werkelijk kringlopen gaan worden. Productie van textiel en de grondstoffen daarvoor vindt voor het overgrote deel in ontwikkelingslanden plaats. De uitdaging wordt om te zorgen dat deze bestaande ketens en de mensen die er voor hun inkomen van afhankelijk zijn, hierdoor versterkt gaan worden. Wij roepen het Rijk op een visie te ontwikkelen die verder gaat dan alleen het einde van de keten circulair organiseren.

Verbetersuggesties

Specifiek heeft Natuur & Milieu de volgende commentaren op de verschillende artikelen in het concept:

In **artikelen 3 en 4** staat de term ‘wordt voorbereid voor...’. Dat lijkt Natuur & Milieu lastig definieerbaar, controleerbaar en handhaafbaar. Liever zien wij doelstellingen waarbij het werkelijk hergebruik of recycling in de AMvB wordt voorgeschreven. Vergelijkbaar met het besluit beheer verpakkingen waar ook recyclepercentages voor diverse verpakkingsmaterialen worden voorgeschreven.

Artikel 4 gaat specifiek over hergebruik. Volgens de definitie in de wet milieubeheer betekent dat: “elke handeling waarbij producten of componenten die geen afvalstoffen zijn, opnieuw worden gebruikt voor hetzelfde doel als dat waarvoor zij waren bedoeld.” Een kledingstuk is in de visie van Natuur & Milieu goed voorbereid op hergebruik als het een dermate hoge kwaliteit heeft dat het een minimaal aantal keren gedragen en gewassen kan worden, voordat het versleten is. Een doelstelling geformuleerd in

termen van een percentage van de op de markt gebrachte kleding dat voorbereid is voor hergebruik, zoals in deze conceptregeling, draagt daar weliswaar indirect aan bij, maar is op zichzelf onvoldoende. Daarom pleit Natuur & Milieu daarnaast voor doelstellingen die sturen op het minimaal aantal keren dat stukken textiel gewassen en gedragen moet kunnen worden sturen veel beter op hergebruik. Die doelstellingen zullen effectiever en directer bijdragen aan de hogere CE doelstellingen om minder afhankelijk te worden van primaire grondstoffen.

Artikel 5 gaat over vezel-tot-vezelrecycling en stuurt slechts op het vervaardigen van nieuw te gebruiken vezels uit afgedankt textiel. Het werkelijk toepassen van die vezels zal in een aanvullende ministeriële regeling worden geregeld, leert o.a. artikel 6.2. Natuur & Milieu is enthousiast over het voornemen van het Rijk om vezel-tot-vezelrecycling de norm te maken. Hiermee voorkomen we downcycling van waardevolle grondstoffen en sturen we echt op het verminderen van het gebruik van primaire grondstoffen. Natuur & Milieu roept de Staatssecretaris op om snel met een ambitieuze ministeriële regeling te komen, waarbij de ministeriële regeling voor specifieke productcategorieën wat Natuur & Milieu betreft enkel ambitieuzer kan zijn dan de doelstellingen die nu in artikel 5 genoemd worden. Deze minimumgrens zou wat ons betreft als zodanig benoemd moeten worden in deze AMvB.

Aanvullende commentaren

Naast de specifieke commentaren op de artikelen uit de AMvB heeft Natuur & Milieu nog een paar aanvullende zorgen over aangekondigde Ministeriële regeling:

Met ‘producent’ wordt bedoeld degene die beroepsmatig een textielproduct voor het eerst op de Nederlandse markt brengt, waaronder ook importeurs. Van de geschatte 50.000 producenten, zijn er 35.000 éénmanszaken. In de toelichting is echter te lezen dat bij ministeriële regeling kleine producenten kunnen worden vrijgesteld. De vraag is of het systeem dan nog wel effectief is. Het risico bestaat dat een groot deel van de in Nederland op de markt gebrachte textiel (in kg) uiteindelijk niet onder deze UPV regeling valt. Er is namelijk voor gekozen om de recycling- en hergebruikdoelstellingen af te stemmen op de textielafzet van het voorafgaande jaar. Reken je de verkoop van een grote groep kleinere producenten daarbij niet mee, dan worden de doelstelling in deze UPV dus beduidend minder ambitieus. Dit risico zal in de toekomst alleen maar toenemen vanwege de groei in online éénmanszaken. Het is dus zaak om zo veel mogelijk producenten onder de UPV te laten vallen (zie hierna onze suggestie om online platforms als producent aan te merken). Een alternatief is om de doelstellingen af te stemmen op de hoeveelheid afgedankt textiel, zoals werd aanbevolen door de Rebel Group.

Natuur & Milieu constateert dat ook in de kleding- en textielindustrie, steeds meer rechtstreeks aan consumenten verkocht wordt via online platforms die vaak ook nog buiten de EU-gevestigd zijn. De verwachting is dat deze “online platform economie” in de toekomst alleen maar zal groeien. Op dit moment zijn er grote problemen met het reguleren van dit soort platformen (denk aan: consumentenbescherming en productveiligheid). Natuur & Milieu heeft zorgen over de handhaving (bv. van artikel 2 - handelen via een vertegenwoordigers – en artikel 7 over verslaglegging) als deze kleine buitenlandse producenten verantwoordelijk zijn (via hun vertegenwoordiger, zie art. 2).

Daarom is onze suggestie om te zorgen dat online platforms via welke veel textiel wordt geïmporteerd als producent gedefinieerd worden.

**NATUUR
& MILIEU**